



2. Лісовська Н., Трощенко В. Втілення музично-хореографічного образу в сюжетному танці. *Актуальні питання мистецької освіти та виховання*, 2018. Вип. 2 (12). С. 217 – 226.

3. Плахотнюк О. Виховний та мистецький вплив сучасного хореографічного мистецтва на розвиток творчих здібностей молоді: тенденції та перспективи розвитку. Львів: ЦТДЮГ, 2014. 45 с.

4. Філософський енциклопедичний словник. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Shynkaruk_Volodymyr/Filosofskyi_entsyklopedychnyi_slovnyk.pdf.

5. Хухра Л. Поняття та напрямки синтезування хореографічного та образотворчого мистецтва. *Молодий вчений*, 2019. № 8 (72). С. 33 – 36.

Терешенко Н.В.

кандидатка педагогічних наук,
доцентка, доцентка кафедри
культури і мистецтв Херсонського
державного університету

НАЦІОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНІ ТРАДИЦІЇ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ ХОРЕОГРАФІЇ

Сучасний розвиток мистецької освіти в Україні потребує підготовки конкурентоспроможного фахівця, здатного до творчої самореалізації, професійної мобільності та збереження національно-культурних цінностей. У контексті глобалізаційних процесів, активного поширення масової культури та інтеграції України у світовий культурний простір особливого значення набуває проблема формування національної ідентичності майбутніх фахівців хореографії.

Хореографічне мистецтво є одним із найважливіших засобів збереження та передачі культурної спадщини народу. Через танець відображаються історичні події, традиції, побут, духовні цінності та світогляд нації. Саме тому професійна підготовка здобувачів хореографічної освіти має базуватися не лише на формуванні технічних і виконавських навичок, а й на усвідомленні національно-культурної значущості мистецтва.

Особливо актуальним це питання є в сучасних умовах, коли мистецтво виконує не лише естетичну, а й соціокультурну, комунікативну та націєтворчу функцію. Майбутній хореограф має бути не лише виконавцем чи педагогом, а й носієм культурних цінностей, здатним репрезентувати українське мистецтво у світовому культурному просторі.



Проблеми розвитку хореографічної освіти та формування професійної компетентності майбутніх фахівців досліджували В. Верховинець, П. Вірський, А. Гуменюк, К. Василенко, О. Голдрич, Л. Андрощук, Н. Полятинська та інші науковці. У працях дослідників наголошується на важливості національно-культурного компонента у професійній підготовці хореографів.

Науковці визначають український народний танець як важливий засіб художньо-естетичного виховання, розвитку творчого потенціалу та формування національної свідомості молоді. Водночас сучасні дослідження дедалі більше акцентують увагу на необхідності інтеграції традиційного мистецтва із сучасними хореографічними практиками, зокрема contemporary dance, модерн-хореографією та бальним танцем.

Однак проблема формування національної ідентичності майбутніх хореографів через різні напрями сучасного танцювального мистецтва потребує подальшого наукового осмислення.

Метою статті є визначення ролі національно-культурних традицій у професійній підготовці майбутніх фахівців хореографії та обґрунтування педагогічних умов формування національної ідентичності здобувачів засобами народного, сучасного та бального танцю.

Професійна підготовка майбутніх фахівців хореографії є складним і багатогранним процесом, який передбачає формування виконавських, педагогічних, творчих, культурологічних та комунікативних компетентностей. Одним із ключових напрямів цього процесу є формування національної ідентичності здобувачів освіти через залучення до національно-культурних традицій.

Національно-культурні традиції у хореографічній освіті виступають не лише джерелом художньої творчості, а й важливим чинником духовного та професійного розвитку особистості. Саме через мистецтво танцю здобувачі освіти мають можливість усвідомити культурну спадщину свого народу, сформувати ціннісне ставлення до національної культури та відчувати власну культурну приналежність.

Традиційно основою формування національної ідентичності у хореографічній освіті є український народний танець. Українська народна хореографія відображає історію, характер, звичаї та емоційний світ українського народу. Вона поєднує музичність, пластичну виразність, емоційність та символічність рухів. Кожен регіон України має власні



танцювальні традиції, які формувалися під впливом історичних, географічних та етнокультурних особливостей.

Вивчення народного танцю сприяє розвитку технічної майстерності, координації рухів, сценічної виразності та артистизму майбутніх хореографів. Водночас воно формує повагу до національної культури, розвиває художньо-естетичний смак та сприяє вихованню патріотичних цінностей.

Важливе місце у професійній підготовці посідає народно-сценічний танець, який є синтезом фольклорної основи та сценічної інтерпретації. Робота над народно-сценічними композиціями дозволяє здобувачам освіти осмислювати народну хореографію в сучасному мистецькому контексті, розвивати творчі здібності та навички сценічної адаптації фольклорного матеріалу.

Сучасна хореографічна освіта потребує ширшого підходу до формування національної ідентичності майбутніх фахівців. У сучасному культурному просторі національні цінності можуть реалізовуватися не лише через народний танець, а й через сучасну хореографію, contemporary dance, модерн, джаз-танець та інші напрями сценічного мистецтва.

Сучасний танець є потужним засобом художнього осмислення соціальних, культурних та історичних процесів. Через пластику тіла, імпрровізацію, емоційне переживання та сценічний образ хореограф має можливість передавати національні сенси та культурні символи. Національна ідентичність у contemporary dance може проявлятися через тематику постановок, використання української музики, елементів народної пластики, символічних образів та сценічної драматургії.

Особливо актуальним це стало в умовах сучасних суспільних викликів, коли українські митці через мистецтво прагнуть репрезентувати світові українську культуру, боротьбу за незалежність, духовні цінності та національну єдність. Сучасні хореографічні постановки часто поєднують елементи фольклору, етнічної музики, сучасної пластики та мультимедійних технологій, створюючи нові форми художнього вираження.

Інтеграція народних традицій у сучасний танець сприяє формуванню творчого мислення здобувачів освіти. Майбутні хореографи навчаються не лише відтворювати існуючі танцювальні форми, а й творчо переосмислювати культурну спадщину, створюючи авторські постановки на основі національної тематики.



Важливу роль у формуванні професійної компетентності майбутніх хореографів відіграє бальний танець. Попри міжнародний характер цього напрямку, бальна хореографія має значний потенціал у розвитку національної ідентичності. У сучасній системі професійної підготовки бальний танець дедалі частіше інтегрується у культурно-мистецькі проєкти, фестивалі та сценічні постановки патріотичного спрямування.

Національний компонент у бальній хореографії може реалізовуватися через використання української музики, національних мотивів у сценічних образах, тематичних композицій та творчих експериментів із поєднанням бальної техніки й елементів народної пластики. Такий синтез сприяє формуванню сучасного мистецького продукту, який поєднує світові тенденції та українську культурну традицію.

Крім того, бальний танець формує у здобувачів освіти сценічну культуру, естетичний смак, комунікативні навички та здатність до партнерської взаємодії. Участь у конкурсах, фестивалях та міжнародних мистецьких заходах сприяє професійній мобільності майбутніх хореографів і водночас дозволяє репрезентувати українське мистецтво на міжнародному рівні.

Важливим аспектом професійної підготовки є створення творчого освітнього середовища, яке стимулює самостійний пошук, художній експеримент та розвиток творчої індивідуальності здобувачів. У цьому контексті ефективними є інтерактивні методи навчання, творчі лабораторії, постановочна діяльність, мистецькі проєкти, майстер-класи та міждисциплінарні форми роботи.

Особливе значення мають творчі проєкти національно-патріотичного спрямування. Робота над такими постановками сприяє розвитку емоційної виразності, сценічного мислення та здатності до художньої інтерпретації актуальних соціокультурних тем. Через мистецтво танцю здобувачі освіти мають можливість осмислювати історичні події, культурні процеси та власний емоційний досвід.

Сучасні цифрові технології також відкривають нові можливості для збереження та популяризації національно-культурних традицій. Використання мультимедійних засобів, онлайн-платформ, відеопроєктів та цифрової сценографії дозволяє інтегрувати традиційне мистецтво у сучасний культурний простір і робить його доступним для ширшої аудиторії.



Важливу роль у формуванні професійної компетентності та національної ідентичності майбутніх хореографів відіграє викладач. Педагог має бути не лише носієм професійних знань і виконавських навичок, а й наставником, який формує у здобувачів ціннісне ставлення до національної культури, стимулює творчий пошук та підтримує прагнення до самореалізації.

Таким чином, професійна підготовка сучасного фахівця хореографії має базуватися на поєднанні національно-культурних традицій і сучасних мистецьких тенденцій. Саме синтез традиції та інновації сприяє формуванню творчої, професійно компетентної та національно свідомої особистості майбутнього хореографа.

Отже, національно-культурні традиції є важливою складовою професійної підготовки майбутніх фахівців хореографії. Вони забезпечують формування професійної компетентності, розвиток творчого потенціалу, художньо-естетичного світогляду та національної ідентичності здобувачів освіти.

Формування національної свідомості майбутніх хореографів здійснюється не лише через український народний танець, а й через сучасну та бальну хореографію, у яких відображаються культурні цінності, історична пам'ять та духовні орієнтири українського суспільства.

Інтеграція традиційної культури із сучасними хореографічними практиками сприяє підготовці конкурентоспроможного фахівця, здатного до творчої самореалізації та репрезентації українського мистецтва у світовому культурному просторі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Верховинець В. М. Теорія українського народного танцю. Київ : Музична Україна, 2008. 149 с.
2. Василенко К. Ю. Український народно-сценічний танець. Київ : Мистецтво, 1997. 282 с.
3. Голдрич О. Я. Хореографія : навчальний посібник. Львів : Сполом, 2006. 288 с.
4. Полятинська Н. А. Формування професійної компетентності майбутніх хореографів у закладах вищої освіти // Мистецька освіта: зміст, технології, менеджмент. 2020. № 15. С. 112–118.